

ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан: «Тигухэльхэр щыІэныгъэм щыпхырытщынхэм тыпыльыщт»

(ИкІаух).

Экономикэм зыпкытыныгъэ иІэныр, цыфхэм ящыІэклэ-псэукІэ зэщымыкыоныр — джары типшээрлы шъхьалэр. Іэ-кыбым кыщыдагъэклэрэ то-вархэм ащыщхэр тэтыехэмкІэ зэблэхугъэнхэм фэші лэжыгъэм икыгъэклын тишъыпкъэу тыпыль. Джащ фэдэу тишъ-пыр имызакъоу, зэрэдунаеу щызэльашлэрэ адыгэ къуаеу кыдэдгъэклэрэм ипчыгъэ хэд-гъэхъоным тынаІэ тет. Мы аужырэ ильэсхэм италянскэ технологиехэр кызфэдгъэфедзэ, чыгхатэхэм ягъэтысхъан Адыгеим зыщедгъэушъомбгъугъ. Мыекъопэ редукторыш заводым ипродукцие къралыгъом иобороннэ отраслэ шагъэфедэ, тапэклэ Украинэм кыра-щыщыгъэ пкыгъоухэм ащыщ-хэр ащ кыдегъэклых. Мыекъопэ машинэш заводым пындж-лэжыным, нэмыкІ отраслэхэм ащагъэфедэрэ аппаратхэр кы-дегъэклых, СНГ-м хэхьэрэ къралыгъоухэм ахэр ащэфых. Ащ нэмыкІау, зеклоным хэхь-оныгъэхэр ышынхэм тынаІэ тет, блэклыгъэ ильэсыр пштэмэ, Адыгеим икыушъхэхэм, ичыплэ дахэхэм нэбгырэ мин 400 фэдизмэ защагъэпсэфыгъ. Шып-кърэ площтмэ, экономикэм хэхьоныгъэхэр ышынхэмкІэ анахь тызцыгугъырэ лъэныкы-хэм туризмэр ащыщыгъ, ау кризисым кыыхэкыкІэ, мыщ ахьщэу кыыхалхьэрэр нахь макІэ хьугъэ. ГуцыІэм пае, проектэу «Джэнэт» зыфилорэр кыззетедгъэуцагъ, проектэу «Лэгъо-Накъэ икыэлапчъэхэр» зыфилорэр лытэгъэкуатэ.

— **Экономикэ кыныгъо-**

хэм ямылытыгъэу, мы аужырэ ильэсхэм республикэм кыгъэлыгъон дэгъухэр иІэх. 2016-рэ ильэсым экономикэм хэхьоныгъэхэр ышынхэмкІэ сьд фэдэ секторхэр, предприятие-хэр, проектхэр ара анахьэу шъузыгугъыгъэхэр?

— 2016-рэ ильэсым Ады-

чыплэхэр шагъотыщтых. Джащ фэдэу индустриальнэ паркиту дгъэпсынэу тэгъэнафэ, нэмыкІ гухэльхэри тІэх. Ахэр щыІэ-ныгъэм щыпхырыщыгъэнхэм тишъыпкъэу тыпыльыщт. Тип-редприятие инхэми бэклэ та-щэгугъы.

— **Кризисым пэшыекло-гъоным пае Адыгеим сьда щашлэрэр?**

— Кризисым иегъэшхо кы-тигъэклыгъэ сфэлощтэп, непэрэ мафэхэм яхьулэу зэшомыхын умыльэкыщт кыныгъоухэм рес-

типшээрлыхэр зэклэ тэгъэца-клэх.

— **Бизнес цыкІумрэ гу-рытымрэ ІэпыІэгъу афэ-хьугъэныр анахь мэхьа-нэшхо зилэ лъэныкыохэм ащыщ, анахьэу джырэ уахьтэм. МыщкІэ респу-бликэм зэшлуихырэр икыоу олыта?**

— Предпринимательхэм ти-шуагъэ ядгъэклыныр типшээр-лы шъхьалэхэм ащыщэу сэл-пытэ, сьда плэмэ ахэм ялоф-шлэн зэрэзэхашэрэм, ІофшлэпІэ чыплэхэр кызырээзлуахьэрэм ялытыгъэ экономикэм хэхь-оныгъэу ышыщтхэр. Мы лъэ-ныкыомкІэ республикэм игъэ-

2007-рэ ильэсым кыщыублагъэу Адыгеим изэхэубытэгъэ бюджет фэди 2-клэ нахьыбэ хьугъэ, республикэм ежъ фэдэу кыыхьыжырэр ильэс къэс нахьыбэ зэрэхьугъэм ишлуагъэклэ, хахьохэр сомэ миллиард 17-м клэхьагъ.

геим ибюджет дефицит иІэу тштагъэ. Ахьщэм ипроцент 70-рэ фэдизыр социальнэ мэхьанэ зилэ Іофыгъохэм апэлудгъэхьащт. Республикэм ежъ хахьоу иІэ-хэр, хэбзэлэхьэу кыульгъоухэрэр нахьыбэ зэрэхьухэрэр — джары тизыпкытыныгъэ ыльапсэр. Ащ дакІоу, хэхьоныгъэхэр тшынынхэмкІэ анахь шъхьалэу слытэрэр инвестициехэр на-хьыбэ шыгъэнхэр ары. АщкІэ тиреспубликэ хьопсагъоу щыт. Мы аужырэ ильэсхэр пштэмэ, тизкономикэ инвестициеу кыыхалхьагъэр сомэ милли-арди 124-м ехьу. Ащ ишлуагъэ-клэ мыщ фэдэ кыгъэлыгъон дэгъухэр тІэх, псэольэкІэ пчы-гъэ тшыныр тфызэшлоклыгъ. Предпрятиеу «Волма» зыфи-лорэм иІофшлэн мыгъэ респу-бликэм щыригъэжъщт, нэбгы-рэ 600 фэдизмэ мыщ ІофшлэпІэ

публикэ бюджетыр яоллагъэоп. Ащ дакІоу, федеральнэ гуп-чэм кыкылырэ дотациер блэклы-гъэ ильэсым джыри зы про-центкІэ кьедгъэлыхыгъ, непэ ар процент 38-м клэхьэ. Ау мыщ дэжымы гүмэклыгъо кьэуцу — тэ анахь дэгъоу Іоф тшлэ, дотациер кьедгъэлыхы кьэс федеральнэ гупчэм кытфитлү-щырэ ахьщэ ІэпыІэгъум кы-щэклэ. Хэбзэлэхьэу бюджетым кыыхьэрэм, республикэм ежъ хахьоу ышырэм зыпкытыныгъэ ямыІын ыльэкыщт, сьда плэмэ непэ дэгъоу Іоф зышлэрэ пред-прятиер кыныгъоухэм зяуа-лэклэ, неущ ар кызытэуцонкІи хьуцт. Арышъ, тэр-тэрэу зыты-кыжынын амал тІэным тыкы-фэклон фае. АщкІэ амалышлүхэр тІэклэлыхь, къралыгъо чыфэу-ттылэр зэклэмэ анахь макІ, бюджетым кредитышхо иІэп,

цэклэклэ хэбзэ кыулыкыухэм кьатефэрэр зэклэ ашлэ, биз-несым хэщагъэхэм, езыгъэжъ-гъэклэхэм ІэпыІэгъу афэхьугъэ-ным фэларышлэрэ программэ зэфэшъхьафхэм тахэлажъэ, ти-ахьщэ ахэтэлхьэ.

— **АР-м и Лышъхьэ ихэ-дзынхэу кыблагъэхэрэм уахэлэжън гухэль уила?**

— Тызхэт ильэсым иІоныгъо мазэ УФ-м и Къралыгъо Думэ, АР-м и Къралыгъо Совет — Хасэм ядепутатхэм яхэдзынхэр тишъолыр щыкІо-щтых. Адыгеим и Парламент депутат 54-рэ илагъэмэ, джы а пчыгъэр 50 хьуцт. Джырэ уахьтэм республикэм ипащэ ихэдзынхэм тягупшысэрэп, тэрклэ анахь шъхьалэр эконо-микэм иІофыгъохэр зэшлохы-гъэнхэр, цыфхэм ящыІэклэ-псэукІэ нахьышлү шыгъэныр

ары. АР-м и Лышъхьэ ихэ-дзынхэр кьэклорэ ильэсыр ары зыщыІэщтхэр. А ІэнатІэм Іухьан амал зилэ, гъэсэгъэ ыкІи фэ-хьазыр цыфыбэ тиреспубли-кэ ис.

— **Адыгэ къуаеу кыфэб-гъээжъмэ, брендыр кыз-фагъэфедзэ шъолыр зэфэшъхьафхэм мы продук-циер кьащадагъэклэ. Шап-хэхэр зыукъохэрэм сь-дэуцтэу уадзеклон фая?**

— Республикэм ит завод зауламэ адыгэ къуаеу непэ кыдагъэклэ, адрэ регионхэм ащкІэ фитыныгъэ яІэп. Ау арэу щытми, кышъом «адыгэ къуай» кытыратхэщъ, япродукцие Іуа-гъэклэ. Ар тэрээзп, ащкІэ хэбзэгъэуцугъэр аукоу, арышъ, пшъэдэклыжъ ябгъэхьыныр ате-фэ. Тикъое шыпкъэ цыфхэм ашлэлашлү, ащ идэгъугъэ, шлуа-гъэу пылыр Урысыем имызакъоу, Іэкыб къралхэм аща-шлэ. ГуцыІэм пае, джырэ уахь-тэ Германием ар щылуагъэклэ.

— **ЗэдэгъушыІэгъу горэм кызырээщыгъэщыгъа-гъэмкІэ, иІофшлэн дэгъу дэдэу бгъэцэклэныр пшээр-лы шъхьалэу зыфэогъэ-уцужы. ИІофшлэгъу мафэ зэрэклуагъэм, зэшлопхыгъэм уамыгъэра-зэу бэрэ кыыхэкІэу кьэлпагъ. АР-м и Лышъхьэ иІэнатІэ пштэмэ, сьда кыбдэмы-хьугъэу пльытэрэр?**

— Іофэу есхыжыагъэр згъэ-цэклэным сьдыгъэуи сыпылэ. КІэлэцыкІу Іыгыплэхэр, еджа-плэхэр, фельдшер-мамыку Іэ-заплэхэр, нэмыкІ социальнэ псэуальэхэр бэу дгъэпсыгъэх, ащ инэу сырыраз. Ау пшээр-лыгъэу зыфэогъэуцужыгъэр зэклэ зэшлохыгъэу сфэлощтэп. Сыфай Мыекъуапэ идэхагъэкли, икыбзагъэкли нэмыкІ квалэ-хэм кьахэщынеу, тиреспубликэ щыпсэурэ нэбгырэ пэпчъ гъот иІэнуэ. АщкІэ амалышлүхэр тІэклэлыхь.

Гъэсэнныгъэм, псауныгъэр кьэухьумэгъэным, спортым, нэмыкІ лъэныкыохэм япхыгъэ учлабэхэр АР-м и Лышъхьэ фагъэзагъэх. Ахэм зэклэмэ игъэклотыгъэ джэуапхэр кьа-ритыжыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ЯшІэныгъэхэр кыагъэлыагъо

Щылэ мазэм и 13-м кыщегъэжыагъэу предмет зэфэшъхьафхэмкІэ республикэ олимпиадэр макІо. Муниципальнэ учугъом теклоныгъэ кыщыдэзыхыгъэхэу я 9 — 11-рэ классхэм ащеджэхэрэм шІэныгъэу аІэклэлыхэр кыагъэлыагъох.

ЗэклэмкІи олимпиадэм нэб-гырэ 500-м ехьу хэлэжъэнэу агъэнэфагъ. Мыщ теклоныгъэ кыщыдэзыхыхэрэр аужырэ, япллэнэрэ Урысые учугъом хэлэжъэщтых.

Іофтхьабзэм клэщакІо фэхь-гъэр республикэ естественнэ-хьысап еджаплэр ары. Мыщ кызырээщыталуагъэмкІэ, клэлэ-еджакІохэм янахьыбэм Адыгэ къралыгъо университетым зы-щаушэты. Предмет пэпчъ учу-гъуитлүклэ гошыгъэу олимпиа-дэр зэхашагъ. Апэрэ мафэм теориемкІэ, ятІонэрэм ушэты-нымкІэ зэнэкъокыух.

Предметхэм янахьыбэр ап-шээрэ классхэм ащеджэрэ клэлэеджакІохэм зэрэнэклыгъах. ГуцыІэм пае, апэрэ мафэм, щылэ мазэм и 13-м, французы-бзэмкІэ заушэтынеу клэлэеджэ-кІо 13 кьэклонІэгъагъ. Химием-кІэ олимпиадэм нэбгырэ 39-рэ хэлэжыагъ. ГеографиемкІэ республикэм ис клэлэеджэклэ 38-мэ заушэтыгъ. Джащ фэдэу мы мафэхэм ныбжыкІэхэм Адыгэ къралыгъо универси-тетым биологиемкІэ яшІэны-гъэхэр кыщыагъэлыгъэуагъэх. Хабзэ зэрэхьугъэу, ар естество-знаниемкІэ факультетым щы-

зэхашагъ. Муниципальнэ учу-гъом мы ильэсым теклоныгъэ кыщыдэзыхыгъэхэм ямыза-къоу, гъэрэклэ анахь дэгъоу зыкызыгъэлыгъэуагъэхэри ащ кьэклонІагъэх. БиологиемкІэ яшІэныгъэхэр кыагъэлыгъонхэу я 9-рэ классым щеджэрэ клэ-лэеджэклэ 19, я 10-рэ клас-сымкІэ — нэбгыри 10, я 11-рэ классым щеджэрэ нэбгырэ 14 кьэклонІэгъагъ.

Шыпкъагъэ хэльэу предмет зэфэшъхьафхэмкІэ олимпиадэ-хэр клонхэм пае шапхэу щы-Іэхэр мы ильэсым нахь агъэ-лэшыгъэх.

Республикэ естественнэ-хьысап еджаплэм кызырээщы-талуагъэмкІэ, мы мафэхэм эколо-гиемкІэ, хьысапымкІэ, нэмы-цыбзэмкІэ олимпиадэхэр зэ-хашэщтых. Апэрэ зэфэхьы-сыжыхэри нафэ кьэхьугъэх. Ахэр АР-м гъэсэнныгъэмрэ шІэ-ныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайт кыыхьагъэх. Республи-кэм икІэлэеджакІохэм пред-мет зэфэшъхьафхэмкІэ шІэны-гъэ куухэр кыагъэлыгъэуагъэх. Шъолыр учугъом кыщалэжы-

рэ баллхэр федеральнэ базэм ихьаштых. Нэужым предмет-нэ-методическэ Гупчэ комис-сием предмет пэпчъ анахь баллыбэ кызыхыгъэ клэлэ-еджакІохэр кыыхыщтых, ахэр олимпиадэм и Урысые учугъо хэлэжъэщтых.

Гъэрэклэ республикэм щыц клэлэеджэклэ 16, 2014-рэ ильэ-сым нэбгырэ 14 аужырэ учу-

гъом хэлэжъэгъагъ. Ахэм ащы-щэу нэбгыритлүмэ биологием-рэ информатикэмрэкІэ хагъэ-унэфыкылэрэ чыплэхэр кыда-хыгъагъ ыкІи сзнаушыгъэ зы-хэлъ ныбжыкІэхэм афагъэшъо-шэрэ къралыгъо премьер кьа-ратыгъагъ. Мы ильэсым Адыгеим иныбжыкІэхэм зерифэшъуашэу зыкыагъэлыгъонэу тэгугъэ.

ПІАТЫКЪО Анет.

ТУРИЗМЭР

2011 — 2018-рэ ильэсхэм туризмэм зызшырагъэ-ушъомбгъуцт шьолыьрхэр кыдалгытэхээ, Урысые Федерацием и Правительствэ проектэу «Развитие внутреннего и въездного туризма» зыфиорэр ыштэ-гъагъ. Адыгэ Республикэм шагъэпсыгъэ проектэу «Лэгъо-Накъэ икъэлапчъэхэр» зыцлэри ащ хъыгъагъ, анахь проект дэгъухэм ар ахалыгъагъ.

Газрыкыуаплэхэм ахагъэхъоцт

— Программэм кызырэдильитэрэр зыгъэпсыфилэу агъэпсыцтхэм яинфраструктурэ пстэуми апэ гъэпсыгъэныр ары. Икыгъэ ильэсым лофшлэнхэр рагъэжьэнэу Адыгеим сомэ миллион 437,5-рэ кыфатлупшыгъагъ, ащ республикэ бюджетым кыхагъэкыгъэ ахъцэ лахъри халыгъ.

Мы ильэсым Лэгъо-Накъэ иинфраструктурэ игъэпсын лъагъэклотэцт. Псымрэ газымрэ ащ ещэлапгъэхэ зыхъуклэ, псэолъэшынри рагъэжьэцт. Зыгъэпсыфилэ зэхэтэу «Лэгъо-Накъэ икъэлапчъэхэр» зыфиорэм изетегъэпсыхъан кыхэлажъэ зышлюигогъо цыфхэр шыцлэх, ахэм ямылькы шыцклэ псэуальэхэр агъэпсыцтых.

Ростуризмэм федеральнэ программэу «Развитие внутреннего и въездного туризма» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фишыгъэх. Ащ кызырэдильитэрэмккэ, федеральнэ гупчэм кыккэу сомэ миллион 269,8-рэ Адыгеим кыфэклотэцт. Чыплэ бюджетым ащ сомэ миллион 71,7-рэ хигъэхъожьынэу шыт. Кызыэхъорэ сомэ миллион 341,5-мккэ псэуаплэу Каменномостскэм кышегъэжьагъэу Лэгъо-Накъэ нэс псы ыккы газрыкыуаплэхэр акъудыцтых.

«Лэгъо-Накъэ икъэлапчъэхэр» зыфиорэ проектым цыфхэм зызшагъэпсыфитхэ чыплэхэм язетегъэпсыхъан, хъаклэхэм япчъагъэ ихэгъэхъон, агротуризмэм игъэпсын кыделъытэх. Каменномостскэм кыпэблагъэу рекреационнэ зыгъэпсыфилэ кышыцэуахыцт. Объект зэфэшъафхэу 18 агъэклэжыцт.

2016 — 2018-рэ ильэсхэм кыушъхъэ гъэпсыфилэм иин-

фраструктурэ изетегъэпсыхъан епхыгъэ лофшлэнхэм сомэ миллион 865,2-рэ атырагъэклотэцт. 2019-рэ ильэсым нэс зыгъэпсыфилэ зэхэтым псымрэ газымрэ ещэлапгъэнхэмккэ федеральнэ бюджетыр лэпылэгъу кыитфэхъуцт. Ащ нэс газыри псыри Каменномостскэм къащэгъахэхэу, псэуаплэу Дахъо кышегъэжьагъэу Гъозэрыплэу нэси нагъэсыгъахэхэу шытын фае.

«Лэгъо-Накъэ икъэлапчъэхэм» ягъэпсын 2019-рэ ильэсым нэс сомэ миллиарди 7 фэдиз пэуагъэхъанэу республикэм ипачэхэм къало. Адыгеим зышыцгъэпсыфилэу къа-клогхэрэм апае чыплэ мини 2 фэдиз хъазырэу тилэхэм ахагъэхъоцт, нэбгырэ минрэ ныкьорэм фэдизмэ лофшлэнэ агъотыцт. Туркластерым эклэмккы квадратнэ метрэ мин 18 зэ-лэуубытыцт.

Туристическэ-рекреационнэ зыгъэпсыфилэр тиеспубликэ зызшагъэпсыккэ, цыфхэр нахыбэу кызырэклотым сеч хэ-лэп. Ильэс кьэс Адыгеим зы-шыцгъэпсыфилэу къа-клогхэрэм ахэхъо, икыгъэ ильэсым ахэм япчъагъэ мин 360-м нэсыгъ.

Зыгъэпсыфилэм хэхъащт чыплэхэм ащыцхэри агъэпсын-хэу рагъэжьагъ. Гушылэм пае, икыгъэ ильэсым псэуаплэу Да-хъо пэмычыжьэу клэпсэ гъогу кыушъхъэм дащэягъ. Ащ ишын компаниеу «Мир» зыфиорэм сомэ миллиони 150-рэ кыхиль-хъагъ. Гъогум кыушъхъэу Унэ-коз тет зыгъэпсыфилэ чыплэ-хэм апэблагъэу удещэе, джащ фэдэу Дэхъо гъэхъунэмрэ Унэ-коз ышъхъапэрэ зэрэпхых.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

КЪОДЖЭ ШЫПАКИ

Ягумэкыгъохэм атегушылагъэх

Нэмыккэ кыуаджэхэм афэдэу псэуаплэу Шэхэккэи культурэм и Унэу дэтыр цыфхэр кыуаплэу шыт. Мыщ мэфэккхэр шыхагъэунэфыккых, цыфхэр кышыц-зэхэхъэ, ныбжьыккхэр пчыхъэрэ къекыуаллэх.

Бэмышлэу шыцгъэ кьоджэ зэлукулэм ккэу клуб зэрашын фаер Аккэгъу Ислам цыфхэм къахильхъагъ. «Ар клуб кьод-дештэп, культурэм и Унэу, лъэпкы культурэм игупчэу шы-тын фае, — кыуагъ нахыжь-

хэм ащыцэу Ныбэ Батырбий. — Клубыккэм тарихъ музей, тхыльеджаллэ, художественнэ самодеятельностыр шу зыгъэ-гъухэрэм зызшагъэсэн унэ, нэ-мыккхэри хэтынхэ фае».

Ащ фэдэу лофыгъом игъэцэ-

ккэн чылэм шырагъэжьэныр игъо шыпкыэу зэрэщытым кы-дырагъэштагъ Шэхэккэе чыплэ коим ыккы общественнэ чыплэ зыгъэлорышлэжьыплэу «Шэхэ-ккэй» зыфиорэм хэт кьоджэ-дэс чанхэми.

— Культурэм и Унэу ти-кыуаджэ щыдгъэпсыцтыр уахъ-тэм диштэн фае, — кыуагъ чыплэ администрацием ипачэу Бэрдые Руслъан.— Клубым имызакъоу, ар зытет чыгури, кыпышыль шьолыьрри зери-фэшъуашэу зэтэдгъэлсыхъа-щтых. Чыгхэр щыдгъэтлысы-щтых, тетлысхъаплэхэр дгъэ-уцщтых, лъэс гъогу цыккыжэм ахэм уращаллэу тшыщтых. Джащ фэдэу сабыи цыккы-хэм апае джэгуплэ кышыцэ-лутхыцт.

Лъэлу тхыль калэу Шъачэ имэрэу А. Пахомовым фатхы-нэу зэлукулэм къеклолагъэхэм тыраубытагъ. Культурэм и Унэу ккэу ашыфэккэ ильэсыбэрэ агъэфедэгъэ клубыжьым фэ-сакъынхэу зэдаштагъ.

Кьоджэдэхэр зыгъэгумэккы-рэ лофыгъо зэфэшъафхэми зэлукулэм щатегушылагъэх. Ахэм ащыцхэ гъогухэмрэ чэу лъа-псэхэмрэ къабзэу алыгъынхэр, псырыкыуаплэхэр зэблэхъугъэн-хэр, къэхалъэм еккэрэ гъогур асфальтккэ пккэгъэныр, нэмыкк-хэри.

НЫБЭ Анзор.

УРЫСЫЕМ ШЫКЪЭБАРХЭР

Гупчэ кьэбарлыгъэу амалхэм кызыратыгъэм тегъэпсыккыгъэу, хъугъэ-шлэгъэ анахь шъхъалэхэм мы тхыгъэмккэ гъзетеджэхэр ащытэгъэгъуазэх.

Унэ псэолъэшынрым кыккычыгъ

Унэ псэолъэшынрымккэ 2014-рэ ильэсым ыккы 2015-рэ ильэ-сым икыхъагъум хэхъоныгъэу ашыгъагъэхэм зэхэубытэгъэ ильэс хэхъоныгъэхэм шыккыгъэу афэхъугъэхэр къагъэшъэбагъэх. Минпромстройм ипрогнозхэм зы-члэсыхэрэ унэ квадратнэ метрэ миллион 75-рэ атыцтэу агъана-фэщтыгъэмэ, Росстатым кызыр-итыгъэмккэ, атыгъэр миллион 83,8-м нэсыгъ. Анахь хэхъоны-гъэ инхэр зашыгъэгъэхэ 2014-рэ ильэсым елытыгъэмэ, унэ псэолъэшынрым нахь маккэ зэ-рэхъугъэр процент 0,5-м шлокы-гъэп. Ау гумэккыгъор мыщ кы-зэрэщыккэрэм ипсынккыгъэ ильэ-сым ыккэхэм адэжэ зэрэхэхъо-гъагъэр ары.

Чыдагъэр чыфэхэм аккэлыу

Ильэсым икыхъагъум чы-дагъэм ыуасэ кызырэлыхыгъэм кыхэккэу, ар лэккыб хэгъэгухэм зэрарашэрэм кыккэкорэ мыль-кум зибюджет занккэу епхыгъэ кьэралхэр кыныгъохэм ахэ-фагъэх. Ахэм ащыцхэу Ниге-риемрэ Азербайджанымрэ дунэе финанс организациехэм чыфэккэ яльэлухэу аублагъ.

Зэккэми аратыцт

Швейцарием иправительствэ ккэщаккэ фэхъугъ цыфхэм ара-

тырэ социальнэ тынхэр тыра-хыжьыхэхэ, нэбгырэ пэпчэ ма-зэ кьэс франк 2500-рэ (евро 2500-рэ) луккэнэу гъэпсыгъэ-ным. А планыр референдумым кыхалхъащт ыккы цыфхэм зыдырагъаштэккэ, агъэфедэу аублэцт. Цыфым лоф зери-шлэрэм е зэримышлэрэм ямы-лытыгъэу, зэккэми зэфэдэу джащ фэдиз ахъцэ аратыцэ ашыцт. Урысыем зэгорэм ащ фэдэу шлыккэ шагъэфедэу аублэн шыула?! Зэулчыгъэхэ экс-пертхэм зэралытэрэмккэ, ащ фэдэу хъун ыльэккыцт.

Ккэтыккыжьыщтых

Хэбзэгъэуцугъэм ипрокетэу Кьэралыгъо Думэм рахыллэ-гъом Темырым, Сыбыр ыккы Кьоккыплэ Чыжьым кьарыхъ-хъэгъэ лъэпкы маккэхэм ялы-клогхэр ацлэ тельытагъэу ккэ-тыккыжьыщтыхэу егъэнафэ. Зэ-рэгугъэхэрэмккэ, хэбзэгъэуцугъэм ккэуачлэ илэ зыхъуккэ, фэ-гъэккотэныгъэу ялэхэр ккэлы-хыгъэнхэм фэшл джы ненцэ-хэм, хантхэм ыккы мансехэм лъэпкыэу зышыцхэр къаушы-хъатынэу ищыккэгъэжьыцтэп.

Приватизацием ишапхэхэр

В. Путиным кыгъэнэфагъ кьэралыгъо мылькум зичэзыу иприватизациеу 2016-рэ ильэ-сым шыцлэщтым пыль шэпхэу шъхъалэхэр: инвесторхэр Уры-сыем иехэу шытынхэ ыккы кьэ-ралыгъо активхэр зэрэщыфын-хэ яунэе кьэуаплэхэр ялэнхэ фае. Шыпкыэ, а шапхэхэр

тэрэз дэдэу диштэхэрэп актив-хэр осэшлуккэ щэгъэнхэ фаеу зэралытэрэм.

Сатыумрэ инвестициехэмрэ

Урысыем экономикэ хэхъо-ныгъэхэмккэ иминистрэу Алек-сей Улюкаевым кызырелуа-гъэмккэ, аужырэ ильэсрэ ны-кьорэм кыккэу Урысыемрэ Евросоюзымрэ азыфагу иль-сатыур процент 37-ккэ нахь маккэ хъугъэ. Ау ащ емыллы-тыгъэу, лэккыб хэгъэгу инве-стициехэр Урысыем кызырэ-рагъэуаплэхэрэм хэхъагъ.

Зэхъоккыныгъэхэр фашыщтых

Гъзетэу «Известием» кы-зэритыгъэмккэ, Всероссийскэ политическэ партиеу «Единэ Россием» Кьэралыгъо Думэм идепутатхэм яхэдзыгъо ккэ-мысыгъэу кадрэ зэхъоккыны-гъэхэр фашыщтых. Партием иапшэрэ ыккы игенеральнэ совет ахэтыцтхэм якандидат-хэм партием ипачэу нэуасэ афашыцт.

Зэнэккыкыгъухэр зэккыуоццтых

Зэнэккыкыгъухэу «Яблокэм-рэ» «Парнасымрэ» Кьэралы-гъо Думэм идепутатхэм яхэ-дзынхэм яхыллэгъэ зэдэлэжьэ-ныгъэ зэдэгъэпсыгъэным фе-жагъэх. Экспертхэм зэра-лытэрэмккэ, зы списокэ ялэ-щтэп, ау якандидатхэр зы хэдзыплэ коим зэдимыуонхэу агъэпсын аплэккыцт.

Зыгъэхъазырыгъэр СЭХЪУТЭ Нурбий.

